

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

Підлягає поверненню на кафедру

ГЕОГРАФІЯ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Методичні вказівки до практичних робіт

Чернівці
Чернівецький національний
університет
2010

УДК 911
ББК

Друкується за ухвалою редакційно-видавничої ради
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

Географія світового господарства: методичні вказівки до
практичних робіт / Укл. В. Й. Бурка - Чернівці:
Чернівецький національний університет, 2010. – 30 с.

УДК 911
ББК

© ЧНУ, 2010

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ПОЯСНЕННЯ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ	6
Практична робота № 1	
Природно-ресурсний потенціал світу. Мінерально-сировинні ресурси світу	7
Практична робота № 2	
Природно-ресурсний потенціал світу. Земельні, лісові та водні ресурси світу	8
Практична робота № 3	
Природно-ресурсний потенціал світу. Ресурси Світового океану	9
Практична робота № 4	
Рекреація і міжнародний туризм	9
Практична робота № 5	
Промислові райони світу	10
Практична робота № 6	
Найважливіші сільськогосподарські райони світу і їх галузева спеціалізація	11
Практична робота № 7	
Рівень відкритості економіки країн світу	12
Практична робота № 8	
Господарство країн Європи	14
Практична робота № 9	
Господарство країн Азії	15
Практична робота № 10	
Господарство країн Північної Америки	15
Практична робота № 11	
Господарство країн Південної (Латинської) Америки	16
Практична робота № 12	
Господарство країн Африки	16
Практична робота № 13	
Географія господарства Австралії	17

Практична робота № 14

Паливно-енергетична промисловість світу 18

Практична робота № 15

Географія транспорту світу 19

ЛІТЕРАТУРА 21

ДОДАТОК А 22

ДОДАТОК Б 25

ВСТУП

Географія світового господарства як наука та навчальна дисципліна є складовою економічної і соціальної географії світу.

Мета викладання дисципліни «географія світового господарства»: розкрити сучасний стан світового господарства. Викласти питання формування глобальної економічної системи, класичні теорії розміщення виробництва в ринковій економіці, основи територіальної організації світового сільського господарства, промисловості, транспорту, світової торгівлі та сфери послуг.

Завдання вивчення дисципліни: навчити студентів давати економіко-географічну характеристику світового господарства в цілому та окремих його галузей і регіонів.

У процесі вивчення дисципліни: студент зобов'язаний навчитися орієнтуватись в теоретичних та практичних питаннях географії світового господарства; вміти давати економіко-географічну характеристику основним компонентам природних ресурсів, економіко-географічну характеристику галузевої структури та окремих галузей світового господарства.

ПОЯСНЕННЯ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ

Практичні роботи виконуються на контурних картах світу М 1:75000000, 1:12 000 0000, а також контурних картах частин світу М 1:2000 0000, 1:25000000, 1:35000000 за допомогою необхідних інструментів та матеріалів зазначених у вказівках до виконання. Масштаб карт вибирається в залежності від теми і завдань виконуваної роботи.

Рекомендуємо користуватись літературними, картографічними та статистичними матеріалами, що приведені на сторінці 20.

Необхідні умовні позначення подано у додатку. Окремі практичні роботи виконуються у кольоровому і в монохромному вигляді (штриховими лініями) або їх поєднаннями. Все залежить від теми і завдань, що ставляться.

При виконанні практичних робіт № 1, 3, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 центри по видобутку рудних корисних копалин – рекомендується позначати червоним, паливних - чорним кольором, не рудних – зеленим (див. с. 21).

Умовні позначення, що стосуються галузей промисловості можна виконувати як в монохромному, так і в кольоровому вигляді. Варіанти монохромного виконання показано на с. 21. Для більшої наочності та кращої читабельності окремих галузей рекомендуємо застосувати такі кольори: чорна металургія - чорний; кольорова металургія - коричневий; машинобудування і металообробка - червоний; виробництво будівельних матеріалів - оранжевий; електротехнічна - синій; автомобільна і аерокосмічна - блакитний; суднобудування - рожевий; хімічна, нафтохімічна і нафтопереробна - фіолетовий; легка (текстильна) - пурпурний; харчова -

темно-жовтий; лісова, деревообробна і целюлозно-паперова - зелений; бавовняна - блідно-жовтий; джутова - сірий; інші галузі промисловості - білий.

Кожна практична робота, що виконується на контурній карті повинна оформлятися наступним чином:

1. У верхньому лівому куті контурної карти має бути номер практичної роботи і назва карти або назва теми.

2. У верхньому правому куті має бути прізвище, ім'я студента та номер групи.

3. Кожна робота повинна містити умовні позначення (легенду карти), що відображають тему, завдання і зміст карти.

Для виконання практичних робіт можна користуватись контурними картами для 10 - 11 класів середньої загальноосвітньої школи.

Практична робота № 1

Тема. Природно-ресурсний потенціал світу. Мінерально-сировинні ресурси світу.

Мета: на основі застосування картографічного методу вивчити географію мінерально-сировинних ресурсів як частини природно-ресурсного потенціалу світу.

Завдання:

1) На контурну карту нанести:

- родовища і центри видобутку паливно-енергетичних ресурсів світу, рудних корисних копалини, нерудної хімічної і будівельної сировини;

- басейни залягання нафти, природного газу, кам'яного вугілля.

2) Вміти показувати і називати основні родовища і басейни корисних копалин.

Інструменти та матеріали: олівці твердом'які з маркуванням „ТМ” або тверді з маркуванням „Т”, кольорові олівці, лінійка (20 - 30 см), туш (зелена, синя,

жовта, червона, коричнева), пера плакатні, фарби акварельні, пензлі.

Дана практична робота виконується на контурній карті світу М 1:75000000.

Практична робота № 2

Тема. Природно-ресурсний потенціал світу. Земельні, лісові та водні ресурси світу.

Мета: за допомогою картографічного методу оволодіти географією земельних, лісових та водних ресурсів світу.

За допомогою карт світу виконати наступні **завдання**:

1) Позначити на карті три держави, у структурі сільськогосподарських угідь яких переважає рілля (за вибором).

2) Позначте на карті три держави, у структурі сільськогосподарських угідь яких переважають луки і пасовища (за вибором).

3) Нанесіть на карту три держави, в яких відчувається дефіцит вологи (за вибором).

4) Нанесіть на карту три держави, де є великі запаси прісної води (за вибором).

5) Позначте на карті регіони та держави, через які проходять лісові пояси світу: а) Північний; б) Південний.

Інструменти та матеріали: олівці твердом'які з маркуванням „ТМ” або тверді з маркуванням „Т”, кольорові олівці, туш (зелена, синя, жовта, червона, коричнева), пера плакатні, фарби акварельні, пензлі.

Дана практична робота виконується на контурній карті світу М 1:120000000.

Практична робота № 3

Тема. Природно-ресурсний потенціал світу. Ресурси Світового океану.

Мета: за допомогою картографічних методів вивчити географію, структуру та обсяги ресурсів Світового океану.

Завдання:

1) Нанесіть на карту основні нафтогазоносні райони Світового океану та центри видобутку нафти й газу.

2) Нанесіть на карту основні райони розміщення висококонцентрованих залізомарганцевих конкрецій.

3) Нанесіть на карту основні райони морського промислу, рибальства та інших біологічних ресурсів.

Інструменти та матеріали: олівці твердом'які з маркуванням „ТМ” або тверді з маркуванням „Т”, кольорові олівці, лінійка (20 - 30 см), туш (зелена, синя, жовта, червона, коричнева), пера плакатні, фарби акварельні, пензлі.

Дана практична робота виконується на контурній карті світу М 1:120000000 або 1:165000000.

Практична робота № 4

Тема. Рекреація і міжнародний туризм.

Мета: оволодіти знаннями по темі: «Рекреація і міжнародний туризм» за допомогою картографічних методів.

Завдання:

1) Нанесіть на карту регіони, які на Вашу думку, мають найбільш сприятливі можливості для відпочинку та відомі курорти світу.

2) Нанесіть на карту гірські регіони, які на Вашу думку, мають найбільші рекреаційний потенціал.

3) Нанесіть на карту три (за вибором) групи островів, які на Вашу думку, мають найсприятливіші умови для розвитку туризму та відпочинку.

4) Нанесіть на карту п'ять держав (на вибір) які на Вашу думку, виділяються культурно-історичними пам'ятками та є основними регіонами міжнародного туризму.

Інструменти та матеріали: олівці твердом'які з маркуванням „ТМ” або тверді з маркуванням „Т”, кольорові олівці, туш (зелена, синя, жовта, червона, коричнева), пера плакатні, фарби акварельні, пензлі.

Дана практична робота виконується на контурній карті світу М 1:120000000.

Практична робота № 5

Тема: Промислові райони світу.

Мета: за допомогою статистичних даних, літературних джерел і картографічних методів вивчити географію основних галузей промисловості світу.

Завдання:

1) Нанесіть на контурну карту кордони п'яти держав і їх основні центри, що спеціалізуються на виробництві чорних металів.

2) Нанесіть на карту кордони шести держав, які спеціалізуються на експорті: а) міді; б) алюмінію.

3) Нанесіть на карту кордони п'ять держав Європи і п'ять решти світу з високим рівнем розвитку машинобудування і позначте основні міста-центри виробництва та вкажіть їх спеціалізацію.

4) Нанести на контурну карту кордони держав, які займають перші п'ять місць у світі: а) по виробництву золота; б) по виробництва срібла.

5) На контурну карту світу нанести регіони із значним промисловим розвитком, позначити столиці та великі міста з високорозвиненою промисловістю.

Інструменти та матеріали: олівці твердом'які з маркуванням „ТМ” або тверді з маркуванням „Т”,

кольорові олівці, циркуль, туш (зелена, синя, жовта, червона, коричнева), пера плакатні, фарби акварельні, пензлі.

Дана практична робота виконується на контурній карті світу М 1:120000000 з виноскою карти Європи М 1:40000000.

Практична робота № 6

Тема. Найважливіші сільськогосподарські райони світу і їх галузева спеціалізація.

Мета: за допомогою статистичних матеріалів, літературних джерел і картографічних методів засвоїти тему «сільське господарство світу та його галузева структура».

Завдання. Нанести на контурну карту райони з переважним розвитком: зернового господарства, просапного господарства, багаторічних насаджень, технічних та спеціальних культур, кочового скотарства, скотарства на ранчо, молочного тваринництва.

Інструменти та матеріали: олівці твердом'які з маркуванням „ТМ” або тверді з маркуванням „Т”, кольорові олівці, туш (зелена, синя, жовта, червона, коричнева), пера плакатні, фарби акварельні, пензлі.

Дана практична робота виконується на контурній карті світу М 1:120000000.

Рекомендовані умовні позначення для практичної роботи № 7:

- просапного господарства

- зернового господарства

- багаторічних насаджень

- скотарства на ранчо

- технічних та спеціальних культур

- молочного тваринництва

- кочового скотарства

- регіони, що мало використовуються в сільському господарстві

Для більшої наочності сільськогосподарські райони і їх спеціалізацію можна позначити за допомогою зафарбування різними кольорами або з використанням штриховки та інших монохромних елементів.

Практична робота № 7

Тема: Рівень відкритості економіки країн світу.

Мета: навчитися визначати рівень відкритості економіки країн світу за допомогою макроекономічних показників (додаток 2) та картографічних методів вивчення.

Завдання:

1) На основі літературних джерел та статистичних даних визначити частку торговельного обороту (частка експорту та імпорту) у валовому національному продукті (ВНП) для кожної країни світу.

2) За допомогою рекомендованих нижче умовних позначень показати на контурній карті світу рівень відкритості економік країн світу.

Інструменти та матеріали: олівці твердом'які з маркуванням „ТМ” або тверді з маркуванням „Т”, кольорові олівці, лінійка (20 - 30 см), туш (зелена, синя, жовта, червона, коричнева), пера плакатні, фарби акварельні, пензлі.

Дана практична робота виконується на контурній карті світу М 1:75000000.

Рівень відкритості економіки (частка експорту та імпорту) країн світу визначають відношенням величини

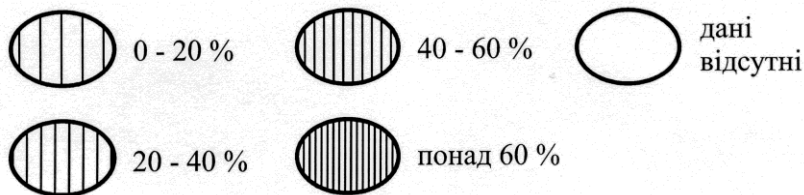
торговельного обороту до валового національного продукту:

$$P_B = \frac{E + I}{ВНП} \times 100$$

де: **E** – експорт; **I** – імпорт; **ВНП** – валовий національний продукт; **P_B** – рівень відкритості економіки.

Рекомендовані умовні позначення для виконання практичної роботи № 7:

Частка експорту та імпорту від ВНП у %:

Вихідні дані для виконання практичної роботи № 7 знаходяться у додатку 2.

Експорт – вивіз за кордон товарів, послуг і капіталу для реалізації на зовнішніх ринках. Експорт виступає як результат міжнародного поділу праці і служить матеріальною передумовою імпорту; прибуток від експорту є основним джерелом засобів для оплати імпорту.

Імпорт – ввіз в країну закордонних:

- товарів і технологій для реалізації на внутрішньому ринку або транзиту в треті країни;
- послуг – у формі платного користування послугами іноземних фірм;
- капіталу – у формі надання кредитів і займів .

Імпорт виступає як результат міжнародного поділу праці, сприяє економії часу і більш повному задоволенню потреб національної економіки. Об'єм імпорту залежить від розмірів експортного прибутку і валютних резервів країни. Факт експорту фіксується митною статистикою.

Розрізняють видимий і невидимий імпорт. Імпорт регулюється національним законодавством, політико-правовими обмеженнями, митними тарифами, системою ліцензування та іншими нетарифними способами зовнішньоекономічного регулювання.

Торговельний оборот – сума вартостей експорту та імпорту країни або групи країн за певний період: місяць, квартал, рік.

Валовий національний продукт (ВНП) — сукупність усіх вироблених у країні товарів та наданих послуг за рік незалежно від розташування національних підприємств. Цей показник стали використовувати в колишньому СРСР, у тому числі в Україні, з 1987 року. Він характеризує кінцеве споживання матеріальних благ і послуг, кінцеві результати економічної діяльності у сфері матеріального і нематеріального виробництва; позбавлений повторного рахунку (на відміну від показника валового суспільного продукту, який до 1987 року використовувався в СРСР), а отже, дає змогу зіставити обсяг перенесеної та новоствореної вартості у складі річного продукту.

Практична робота № 8

Тема: Господарство країн Європи.

Мета: за допомогою статистичних і літературних джерел та картографічних методів вивчити географію і структуру господарства країн Європи.

Завдання: на контурну карту Європи нанести центри добувної промисловості, галузеву структуру промислових агломерацій і найважливіші регіони землеробства.

Інструменти та матеріали: олівці твердом'які з маркуванням „ТМ” або тверді з маркуванням „Т”, кольорові олівці, лінійка (20 - 30 см), циркуль, туш (зелена, синя, жовта, червона, коричнева), пера плакатні, фарби акварельні, пензлі.

Дана практична робота виконується на контурній карті Європи М 1:20000000.

Практична робота № 9

Тема: Господарство країн Азії.

Мета: за допомогою статистичних і літературних джерел та картографічних методів вивчити географію і структуру господарства країн Азії.

Завдання: на контурну карту Азії нанести центри добувної промисловості, галузеву структуру промислових агломерацій і найважливіші регіони землеробства.

Інструменти та матеріали: олівці твердом'які з маркуванням „ТМ” або тверді з маркуванням „Т”, кольорові олівці, лінійка (20 - 30 см), циркуль, туш (зелена, синя, жовта, червона, коричнева), пера плакатні, фарби акварельні, пензлі.

Дана практична робота виконується на контурній карті Азії М 1:30000000 або Євразії М 1:35000000.

Практична робота № 10

Тема: Господарство країн Північної Америки.

Мета: за допомогою статистичних і літературних джерел та картографічних методів вивчити географію і структуру господарства країн Північної Америки.

Завдання: на контурну карту Північної Америки нанести центри добувної промисловості, галузеву структуру промислових агломерацій і найважливіші регіони землеробства.

Інструменти та матеріали: олівці твердом'які з маркуванням „ТМ” або тверді з маркуванням „Т”, кольорові олівці, лінійка (20 - 30 см), циркуль, туш (зелена, синя, жовта, червона, коричнева), пера плакатні, фарби акварельні, пензлі.

Дана практична робота виконується на контурній карті Північної Америки М 1:35000000.

Практична робота № 11

Тема: Господарство країн Південної (Латинської) Америки.

Мета: за допомогою статистичних і літературних джерел та картографічних методів вивчити географію і структуру господарства країн Південної (Латинської) Америки.

Завдання: на контурну карту Південної (Латинської) Америки нанести центри добувної промисловості, галузеву структуру промислових агломерацій і найважливіші регіони землеробства.

Інструменти та матеріали: олівці твердом'які з маркуванням „ТМ” або тверді з маркуванням „Т”, кольорові олівці, лінійка (20 - 30 см), циркуль, туш (зелена, синя, жовта, червона, коричнева), пера плакатні, фарби акварельні, пензлі.

Дана практична робота виконується на контурній карті Південної Америки М 1:35000000 або 1:40000000.

Практична робота № 12

Тема: Господарство країн Африки.

Мета: за допомогою статистичних і літературних джерел та картографічних методів вивчити географію і структуру господарства країн Африки.

Завдання: на контурну карту Африки нанести центри добувної промисловості, галузеву структуру промислових агломерацій і найважливіші регіони землеробства.

Інструменти та матеріали: олівці твердом'які з маркуванням „ТМ” або тверді з маркуванням „Т”, кольорові олівці, лінійка (20 - 30 см), циркуль, туш (зелена,

синя, жовта, червона, коричнева), пера плакатні, фарби акварельні, пензлі.

Дана практична робота виконується на контурній карті світу М 1:35000000 - 1:38000000.

Практична робота № 13

Тема: Географія господарства Австралії.

Мета: за допомогою статистичних і літературних джерел та картографічних методів вивчити географію і структуру господарства Австралії.

Завдання. На контурну карту Австралії нанести:

1) Центри добувної промисловості, промислові агломерації та їх спеціалізацію.

2) Райони сільськогосподарського виробництва:

а) пасовищного тваринництва м'ясного напрямку;

б) пасовищного вівчарства;

в) вирощування пшениці і м'ясо-вовняного тваринництва;

г) вирощування цукрової тростини.

Інструменти та матеріали: олівці твердом'які з маркуванням „ТМ” або тверді з маркуванням „Т”, кольорові олівці, лінійка (20 - 30 см), циркуль, туш (зелена, синя, жовта, червона, коричнева), пера плакатні, фарби акварельні, пензлі.

Дана практична робота виконується на контурній карті світу М 1:25000000.

Рекомендовані умовні позначення для виконання практичної роботи № 13:

Сільське господарство

- пасовищне тваринництво м'ясного напрямку;

- пасовищне вівчарство;

- вирощування пшениці і м'ясо-вовняне тваринництво;

- вирощування цукрової тростини;

- землі, що не використовуються в сільському господарстві.

Для більшої наочності дані райони сільськогосподарського виробництва можна зафарбувати різними кольорами. Наприклад, пасовищне тваринництво м'ясного напрямку – коричневим, пасовищне вівчарство – жовтим, вирощування пшениці і м'ясо-вовняне тваринництво – оранжевим, вирощування цукрової тростини – зеленим, землі, що не використовуються в сільському господарстві – білим.

Практична робота № 14

Тема. Паливно-енергетична промисловість світу.

Мета: за допомогою статистичних і літературних джерел та картографічних методів вивчити географію і структуру паливно-енергетичної промисловості світу.

Завдання:

1) Скласти таблицю виробництва електроенергії п'ятнадцяти провідних країн світу за 1990, 1995, 2000, 2005, 2009 і наступні роки;

2) Скласти картограму структури виробництва електроенергії п'яти провідних країн світу;

3) Нанесіть на карту найбільші атомні, гідро- та теплові електростанції країн світу і райони використання нетрадиційних енергоресурсів;

4) Скласти таблицю десяти провідних держав світу за найбільшим споживанням електроенергії на одну особу;

5) Нанесіть на карту основні райони видобутку паливно-енергетичних ресурсів: нафти, природного газу, кам'яного вугілля.

Інструменти та матеріали: олівці твердом'які з маркуванням „ТМ” або тверді з маркуванням „Т”, кольорові олівці, лінійка (20 - 30 см), туш (зелена, синя, жовта, червона, коричнева), пера плакатні, фарби акварельні, пензлі.

Дана практична робота виконується на контурній карті світу М 1:75000000.

Практична робота №15

Тема. Географія транспорту світу.

Мета: за допомогою статистичних, літературних джерел та картографічних матеріалів вивчити географію і структуру транспорту світу.

Завдання:

1) Позначте на карті кордони держав «зручного прапору» (за вибором);

2) Нанесіть на карту три держави, в яких за вантажообігом переважає морський транспорт (за вибором);

3) Нанесіть на карту п'ять держав, в яких за вантажообігом переважає залізничний транспорт (за вибором);

4) Нанесіть на карту п'ять держав, в яких за вантажообігом переважають автомобільний транспорт (за вибором);

5) Нанести на карту найважливіші морські шляхи, найважливіші морські канали, найбільші порти світу а також цифрами позначте середньодобове проходження морських суден на маршрутах і підходах до портів;

6) Нанести на карту основні нафто- і газопроводи.

Інструменти та матеріали: олівці твердом'які з маркуванням „ТМ” або тверді з маркуванням „Т”, кольорові олівці, лінійка (20 - 30 см), туш (зелена, синя, жовта, червона, коричнева), пера плакатні, фарби акварельні, пензлі.

Дана практична робота виконується на контурній карті світу М 1:75000000

Література

1. *Алисов Н. В., Хорев Б. С.* Экономическая и социальная география мира (общий обзор). М., 2001.
2. *Безуглий В. В., Козинець С. В.* Регіональна економічна і соціальна географія світу: Навч. посіб. Вид. 2-ге, доп., перероб. - К.: ВЦ «Академія», 2007. - 688 с.
3. *Волошин І. І., Чирка В. Г.* Географія світового океану. – К.: Перун, 1996. – 222 с.
4. *Вольф М. Б., Дмитревский Ю. Д.* География мирового хозяйства. М., 1997.
5. Вступ до економічної і соціальної географії: Підручник / *А. П. Голиков, Я. Б. Олійник, А. В. Степаненко.* — К.: Либідь, 1996.— 320 с.
6. Географический атлас. Для учителей средней школы. Четвертое издание. ГУГиК при совете министров СССР. Москва 1981. – 238 с.
7. *Липец Ю. Г., Пуляркин В. А., Шлихтер С. Б.* География мирового хозяйства. – М.: Владос, 1999. – 400 с.
8. *Мироненко Н. С.* Введение в географию мирового хозяйства. М., 1995.
9. Економічна і соціальна географія світу. Вид. 2-е, доп. / *За ред. Є. П. Качана* - Тернопіль: “Астон”, 1999. - 368 с.
10. *Романова Э. П., Куракова Л. И., Ермаков Ю. Г.* Природные ресурсы мира. М., 1993.
11. Соціально-економічна географія світу / *За ред. Кузика С. П.* – Тернопіль: Підручник & посібник, 1998. – 256 с.: іл..
12. *Шлихтер С. Б.* География мировой транспортной системы. Взаимодействие транспорта и территориальных систем хозяйства. М., 1995.
13. *Юрківський В. М.* Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни. - К.: Либідь, 2000. - 416 с.

ДОДАТОК А
Рекомендовані умовні позначення для виконання
практичних робіт:
Корисних копалин (видобувна промисловість)

Рудних

Fe	залізні руди	Al	боксити
Mn	марганцеві руди	Mo	молібденові руди
Cu	мідні руди	Cr	хромові руди
Ag	срібні руди	W	вольфрамові руди
U	уранові руди	Au	золото
Sn	олов'яні руди	Ti	титанові руди
Ni	нікелеві руди	Pb	свинцеві руди
Hg	ртутні руди	Co	кобальтові руди
Zn	цинкові руди	V	ванадієві руди
Li	літієві руди	Pt	платина
Th	торієві руди		поліметалічні руди
Zr	цирконієві руди	Sb	сурм'яні руди
Be	берилієві руди		

Не рудних

P	фосфорити і апатити	K	калійні солі
Mg	магнезит		алмази
Ш	флюорит (шпат)	C	слюда
	сода		поварена сіль
	азбест		глауберова сіль
S	сірка	Г	графіт
Б	бітум		пірит

Паливних

	нафта		горючі гази
	кам'яне вугілля		буре вугілля
T	торф		горючі сланці

Басейни*

кам'яного вугілля

нафти

природного газу

Галузей промисловості

чорна металургія

хімічна, нафтохімічна
і нафтопереробна

кольорова металургія

легка (текстильна)

виробництво будівельних
матеріалів

харчова

машинобудування
і металообробка

лісова, деревообробна
і целюлозно-паперова

електротехнічна

бавовняна

автомобільна
і аерокосмічна

шкіряна і взуттєва

суднобудування

джутова

райони сільськогосподарського виробництва
(зафарбовується зеленим кольором)

райони із значним промисловим розвитком
(зафарбовується сірим кольором)

Промислових центрів та агломерацій

найбільші;

великі;

дуже великі;

інші.

*позначення басейнів потрібно зафарбовувати різними кольорами. Рекомендується басейни кам'яного вугілля - сірим, нафти - фіолетовим, природного газу - блакитним.

Електростанцій**

гідро (ГАЕС)	теплові (ТЕС)
атомні (АЕС)	геотермальні електростанції
вітрові електростанції	сонячні електростанції
припливні електростанції	

Головних шляхів сполучення, морських і річкових портів, аеропортів та залізничних вузлів

- міжнародні аеропорти
- морські та річкові порти
- магістральні автомобільні шляхи (позначаються чорним кольором)
- залізниці (позначаються червоним кольором)
- - океанські та морські шляхи (цифрою позначено середньодобове проходження суден на маршрутах і підходах до портів)
- - нафтопроводи
- - газороводи

Кордони та межі

- - державні
- - адміністративних одиниць країн

**позначення електростанцій потрібно розфарбовувати різними кольорами (напр.: АЕС - чорним, ГЕС - синім, ВЕС - білим, ТЕС - червоним і т. д.)

ДОДАТОК Б

Деякі основні макроекономічні показники країн світу

Європа

Країна	ВВП, млн. дол.	Експорт, млн. дол.	Імпорт, млн. дол.	Країна	ВВП, млн. дол.	Експорт, млн. дол.	Імпорт, млн. дол.
1	2	3	4	1	2	3	4
Австрія	267600	122500	118800	Молдова	8175	1040	2230
Албанія	18970	650	2473	Монако	870	—	—
Андорра	1840	145	1077	Нідерланди	499800	365100	326600
Бельгія	325000	269600	264500	Німеччина	2504000	1016000	801000
Білорусь	70680	16140	16940	Норвегія	194100	111200	58120
Болгарія	71540	11670	15900	Польща	514000	92720	95 670
Боснія і Герцеговина	22890	2700	6800	Португалія	204400	38800	60350
Ватикан	—	—	—	Росія	1589000	245000	125000
Велика Британія	1830000	372700	483700	Румунія	183600	27720	38150
Данія	188100	84950	74690	Сан-Марино	940	—	—
Греція	236800	18540	48200	Сербія	41150	4553	10580
Естонія	22290	7439	9189	Словацьчина	87320	32390	34480
Ірландія	164600	102000	65470	Словенія	43360	18530	19620
Ісландія	10570	3215	4582	Угорщина	162600	61750	64830
Іспанія	1029000	194300	271800	Україна	340400	38220	37180
Італія	1698000	371900	369200	Фінляндія	161500	67880	56450
Латвія	30290	5749	8559	Франція	1816000	443400	473300
Литва	49210	10950	13330	Хорватія	55760	10300	18930
Ліхтенштейн	1786	2470	917	Чехія	199400	78370	76590
Люксембург	30740	13390	18740	Чорногорія	2412	171	601
Македонія	16030	2047	3195	Швейцарія	241800	148600	135000
Мальта	7926	2744	3859	Швеція	268000	126600	104400

Азія

Країна	ВВП, млн. дол.	Експорт, млн. дол.	Імпорт, млн. дол.	Країна	ВВП, млн. дол.	Експорт, млн. дол.	Імпорт, млн. дол.
1	2	3	4	1	2	3	4
Азербайджан	37920	6117	4656	Лаос	12130	379	541
Афганістан	21500	471	3870	Ліван	23690	1782	8855
Бангладеш	304300	9372	12970	Малайзія	290200	147000	118700
Бахрейн	15830	11170	7830	Мальдіви	1250	123	567
Бруней	6842	4514	1641	Монголія	5242	852	1011
Бутан	2900	154	196	М'янма	78740	3 111	3454
Вірменія	13460	800	1500	Непал	39900	822	2000
В'єтнам	232200	32230	36880	ОАЕ	111300	103100	60150
Грузія	15560	1400	2500	Оман	39650	19010	8709
Ємен	19370	6387	4190	Пакистан	393400	14850	21260
Ізраїль	154500	40140	43190	Республіка Корея	965300	288200	256000
Індія	3611000	76230	113100	Саудівська Аравія	338000	165000	44930
Індонезія	865600	83640	62020	Сінгапур	124300	204800	188300
Ірак	94100	17780	19570	Сирія	72330	6344	5973
Іран	561600	55420	42500	Східний Тімор	370	10	202
Йорданія	26800	4 226	8 681	Таджикис- тан	8730	950	1250
Казахстан	124300	30 090	17510	Таїланд	560700	105800	107000
Камбоджа	30650	2 663	3 538	Туреччина	572000	72490	101200
Катар	23640	24900	6706	Туркменіс- тан	39540	4700	4175
Кіпр	16780	1237	5552	Узбекистан	48240	5000	3800
Киргизія	10650	759	937	Філіппіни	451300	41250	42660
Китай	8859000	752200	61800	Шрі-Ланка	85340	6442	8370
КНДР	40000	1275	2819	Японія	4018000	550500	451100
Кувейт	44770	44430	12230				

Африка

Країна	ВНП, млн. дол.	Експорт, млн. дол.	Імпорт, млн. дол.	Країна	ВНП, млн. дол.	Експорт, млн. дол.	Імпорт, млн. дол.
1	2	3	4	1	2	3	4
Алжир	233200	49590	22 530	Лівія	65790	30790	10 820
Ангола	45930	26800	8165	Маврикій	16090	1949	2507
Бенін	8553	826	1043	Мавританія	6 891	784	1124
Ботсвана	17240	3680	3370	Мадагаскар	16360	951	1400
Буркіна-Фасо	16950	395	992	Малаві	7524	364	645
Бурунді	5654	52	200	Малі	13560	323	1 858
Габон	9535	5813	1533	Марокко	138300	9472	18150
Гамбія	3024	140	197	Мозамбік	26030	1690	2041
Гана	54450	2911	4273	Намібія	14230	2040	2350
Гвінея	18 990	612	680	Нігер	11 280	222	588
Гвінея-Бісау	1185	116	176	Нігерія	174100	52160	25950
Демократична р-ка Конго	40670	1108	1319	Південно-Африканська р-ка	533200	50910	52970
Джибуті	619	250	987	Руанда	12650	98	243
Екв. Гвінея	25690	6727	1864	Сан-Томе і Принсіпі	214	8	38
Еритрея	4471	33	676	Свазіленд	5658	1991	2149
Ефіопія	62880	612	2722	Сейшельські Острови	626	312	459
Єгипет	303500	14330	24100	Сенегал	20530	1526	2405
Замбія	10590	1947	1934	Сомалі	4809	241	576
Зімбабве	28370	1644	2059	Судан	85650	6989	5028
Кабо-Верде	2990	73	500	Сьєрра-Леоне	4 921	185	531
Камерун	40830	3236	2514	Танзанія	27070	1581	2391
Кенія	37150	3173	5126	Того	8965	768	1047
Коморські Острови	441	34	115	Туніс	83540	10300	12860
Конго	4631	2209	806	Уганда	48730	768	1608
Кот-д'Івуар	28520	6490	4759	ЦАР	4784	131	203
Лесото	5124	602	1166	Чад	14790	3016	749
Ліберія	2755	910	4 839				

Північна Америка

Країна	ВНП, млн. дол.	Експорт, млн. дол.	Імпорт, млн. дол.	Країна	ВНП, млн. дол.	Експорт, млн. дол.	Імпорт, млн. дол.
1	2	3	4	1	2	3	4
Антигуа і Барбуда	750	214	735	Куба	39170	2388	6916
Багамські Острови	6098	469	1820	Мексика	1067000	213700	223700
Барбадос	4745	209	1476	Нікарагуа	16090	1550	2865
Беліз	1778	349	622	Панама	22760	7481	8734
Гаїті	14150	390	1471	Сальвадор	31240	3586	6678
Гватемала	56860	3940	7744	Сент-Вінсент і Гренадіни	342	37	225
Гондурас	20590	1726	4161	Сент-Кітс і Невіс	339	70	405
Гренада	440	40	276	Сент-Люсія	866	82	410
Домініка	384	74	234	США	12360000	927500	1727000
Домініканська р-ка	63730	5818	9747	Тринідад і Тобаго	18010	9161	6011
Канада	1114000	364800	317700	Ямайка	12170	1608	4093
Коста-Ріка	44680	7005	9690				

Південна Америка

Країна	ВНП, млн. дол.	Експорт, млн. дол.	Імпорт, млн. дол.	Країна	ВНП, млн. дол.	Експорт, млн. дол.	Імпорт, млн. дол.
1	2	3	4	1	2	3	4
Аргентина	518100	40000	28800	Колумбія	337500	19300	18000
Болівія	25950	2371	1845	Парагвай	29080	3130	3832
Бразилія	1556000	115100	78020	Перу	164500	15950	12150
Венесуела	153700	52730	24630	Сурінам	2818	881	750
Гайана	3549	587	681	Уругвай	32960	3550	3540
Еквадор	56900	9224	8436	Чилі	187100	38030	30090

Австралія та Океанія

Країна	ВНП, млн. дол.	Експорт, млн. дол.	Імпорт, млн. дол.	Країна	ВНП, млн. дол.	Експорт, млн. дол.	Імпорт, млн. дол.
1	2	3	4	1	2	3	4
Австралія	640100	103000	119600	Палау	174	33	96
Вануату	580	205	233	Папуа-Нова Гвінея	14370	2 833	1 651
Кірібаті	79	17	62	Самоа	1000	94	285
Маршаллові Острови	115	9	54	Соломонові Острови	800	171	159
Мікронезія	277	22	82	Тонга	244	34	122
Науру	60	0,64	20	Тувалу	12	1	31
Нова Зеландія	101800	22210	24570	Фіджі	5 380	862	127

Відповідальний за випуск проф. В. П. Руденко